મુંબાઈની શેઠાણી

ભાગ ૫.

III / ૧૯૨૫

15-9-1925

આવૃત્તિ ૧ ફી રૂ ૦-૧-૦ પ્રત ૪૦૦૦

(પુના ગાર્ડનમાં જેલર સાથે શેઠાણીનો લીલીન સ્વાગમાં
થએલો મીલાપ)

છપાવી પ્રસીધ્ધ કરનાર—

બુકસેલર જદુલાલ નારણદાસ ચોકસી,

મુ. નડીઆદ.

મુંબાઈની શેઠાણી

યાને

સુધરેલી સુંદરી

ભાગ—૫ મો.

(ગઝલ)

કર્તા—ગઈતી ઝેર આપીને અરે શેઠાણી એ જ્યારે
હતુ ધાર્યું હવે તેણે સીધાવ્યા શેઠતો સ્વર્ગે ૧
ગઈ તે ઝેર આપીને ચુડીવાળા સહે ફરવા
અધમતા અંગ ધારીને થઈ ગુલનાર તે ગુણકા ૨
દશા શુ શેઠની અહિંઆ થઇ વાચક વિચારોને
મૂકીને શેઠને સુતા ગમ્યુ જાવુ એ નારીને ૩
લઇને સર્વ દાગીના ગઇ દીલદારના સંગે
સુવાડી શેઠને સ્હેજે ગઇ દીલદારના સંગે ૪
સવારે સૂર્ય તો ઉગ્યો દીધેલા શેઠના દ્વારો
નિહાળી પોળના લોકો કરે છે કંઇક વિચારો ૫
ગયા શુ શેઠ કો ગામે લઈ શેઠાણીને સાથે
થયા લોકો ઘણા ભેગા ચઢયા વિધ વિધ તે વાતે ૬

દીપેલી બહારની સાંકળ છતા તાળુ નથી વાસ્યુ
અરે તેથી ખરેખર તો ખરૂ કૌતક હવે ભાસ્યુ ,   ૭
ઉઘાડયું દ્વાર લોકોએ પ્રવેશ્યા મહેલની માહે
જનો ન્યાળી જુવે જ્યાંતો થયા વિસ્મય બધા ત્યાહે ૮

ઉઘાડી છે ત્રીજોરી તો વળી પેટી પટારા તો
કરી ખાલી બધા ખોખાં મૂકયા છે દૂર તાળા તો   ૯

અવસ્થા હિન છે ચીજો જનો જોઇ ચમકતા તે
જનો વિચારતા એવું થઇ ચોરી ખરી રીતે   ૧૦

ગયા સહુ માળ પર જોવા નવીન પણ ત્યા નિહાળ્યુ છે
સુતા છે શેઠ શય્યામા નજરથી એહ ભાળ્યું છે   ૧૧

સબંધી કો જઇ પાસે જગાડે શેઠને બોલી
ગયું છે ઝેર તો આપી શકે તે શી રીતે બોલી   ૧૨

અવાચક શેઠને જોઈ જઇ પાસે વળી જોયું
સીધાવ્યા શેઠ તો સ્વર્ગે જઇ પાસે જહા જોયું   ૧૩

ગ્રુજો દઇ હાથને જોયું જરા કઇ શ્વાસ છે ઉનો
ત્યારાથી શેઠને લીધા મૂકી આવાસ આ સુનો   ૧૪

દવાખાને જઇ વહેલા કીધા ઉપચાર કઇ સારા
બધા અહિં શેઠના આવ્યા કરેલા પુન્યવા પાળા   ૧૫

ક્રમેથી ઝેર ઉતરતુ થયું ચેતન શરિર જ્યાં
ઉઘાડી આંખને જોતાં ખરે ખર ભાન આવ્યુ ત્યાં   ૧૬

બનેલી પૂર્વની બીના બધીએ શેઠ તો ભુલ્યા.
હશે શેઠાણી કયા મારી વિચારે શેઠજી ડુલ્યા ૧૭
ગૃહે જઇને નિહાળ્યું તો, બધા ખોખા દીઠા ખાલી;
વિચારે શેઠજી મનમા, ગઈ શેઠાણી કયા ચાલી ૧૮
શેઠ—ઉપાડી કો ગયો નકકી અરે શેઠાણીને પૈસો,
મુનેતો ઝેર આપીને, હરી લીધો બધો પૈસો ૧૯
સતી એતો હતી નારી, અરે એ સુદરી મારી
પતિવૃત પ્રેમથી પાળી, રહેતી પાસ તે મારી ૨૦
ઝુરી મુજ માટ એ મરશે કદી જીવ ઘાત એ કરશે,
અરેરે હાય એ નારી, મુને કયાથી ફરી મળશે ૨૧
હવે હુ શોધમા જાઉં–જઇ શેઠાણીને લાવુ,
મળેના જો કદી કઇએ ફરી પાછો નહિં આવુ ૨૨
કર્તા—વિચારીને દીલે વળતા બધા કામો મૂકયા પડત
પળ્યો છે શોધવા પથે વીતે દીનો વરસ ગણતા ૨૩
ત્વરાથી સ્ટેશને આવ્યો ટીકીટ લઇ ટ્રેનમા બેઠો
મુખે શેઠાણીને જંખે જીગરમા ક્રોધ છે પેઠો ૨૪
તરગો અવનવા કરતો હવે એ ટ્રેનમા ચાલ્યા
ઘડીમા લાવુ શેઠાણી ગણી મનમા ફુલ્યા ફાલ્યા ૨૫
વળી જે પરભવે પુન્યો અને પાપો કરેલા જે
અરે આ જન્મમાં આગળ, ખરે આવી ઠરેલાં તે ૨૬

હતુ એ શેઠને માટે અધુરૂ પૂર્વનુ દેવુ
વિધિએ બાકી રાખેલુ પડયુ તે આ ભવે દેવુ ૨૭
નટુશા શેઠની ગાડી વસઈની ખાડીમા આવી
અભાગી શેઠના કરમે, બધાનુ પણ ફર્યું ભાવી ૨૮
હતી એક ગુડસતો સામી જણાઈ આવતી ચાલી
નિમીષમા તેજ અથડાણી, ન હીકમત કોઇની ચાલી ૨૯
થયા એન્જીન ભુકો ભાગી, ડબા સરવે ગયાં ભાગી
ઉતારૂ કઇ પડયા દરીએ, કઇ કચ્ચર થયા ભાગી ૩૦
કઈ જઇ સ્વર્ગમા પહોચ્યા, સ્વજનને દૂર મૂકીને
પડયા દરીએ ગયા પણએ, જીવ્યાની આશ મૂકીને ૩૧
હવે ઓ વાચકો મારા ઉતાવળથી જઇ જોઇએ
નટુશાની ગતી શી છે ખબર તેની જરા લઇએ ૩૨
હતા એન્જીન પાસેના ડબામા શેઠ બેઠેલા
ખબર તેથી પડી પહેલી ગયા ચેતી અરે વહેલા ૩૩
વણીકની જાત એવી છે સમય વર્તી બધો જાણે;
ઘડીમા શેઠ થઈ બેસે વળા દેવાળુ પણ તાણે ૩૪
ફસાયે રાનમા કોદી થઇને વાણીઆ ભાઈ
જરૂર છુટી જશે એતો કહીને બાપ કે ભાઇ ૩૫
બજારે વાઘથી ભુડો કુકી ચુસી નસો લેશે
વધુ બોલે વળી મારે હસી સાળા વળી કહેશે ૩૬
વણીકના ગુણ એ સર્વે નટુશામા હતા પુરા
અગમ ચેતી હતી બુદ્ધિ બ'ે વાતે હતા પુરા ૩૭

અહિ જોખમ તણી આવી અણી જાણી નટુશાએ
નજર ખાડી વિષે નાખી દીઠુ છે વહાણુ તો ત્યાએ ૩૮
કહી "જયકૃષ્ણુ" તો શેઠે મૂકયુ ખાડી વિષે પડતું
જીવ્યાની આશતો છોડી નટુશાએ મૂકયુ પડતું ૩૯
પડયા જ્યા શેઠ પાણીમા તરીબાઝી પડયા વહાણે
રહેલા વહાણુના લોકે લીધાં એ શેઠને તાણી ૪૦
નટુશાને લઈ નૌકા, ગઇ દરીઆ વિષે ચાલી
સૂતાતા શેઠ બેહોશે ગઈ નૌકા હવે ચાલી ૪૧
ધર્યાતા દાગીના અગે બધા તે તો હરી લીધા
હવે નાહ્યા અરે ધોયા સમાએ શેઠને કીધા ૪૨
હતો જે પાસમા પૈસો, લીધો તો ખર્ચ માટે જે
લીધો એતો બધો લુટી ખરો આ લક્ષ માને તે ૪૩
કંઇ ઠાળે વળી શાતા થયા છે શેઠ તો બેઠા
નજરથી ન્યાળી સાગરને મહા ઉચાટ તો પેઠા ૪૪
અહાહા શી ગતી મારી થઇ છે આજ દુખકારી
હવે કયાથી મળે નારી બધી ભીડાઈ છે બારી ૪૫
વણીક ચોધાર ત્યા રડતો વિવિધ વિલાપ તે કરતો
મ્હને ઉતારશે કયાતો હશે આરામ શું ત્યાતો ૪૬
વણીકની આ દશા જોઇ બધાએ પાસ આવીને
રડો શાને તમો ભાઇ દુખે ઉદગાર લાવીને ૪૭
બચાવ્યા જીવતા મરતા છતાએ કેમ છો રડતા
અમારી સાથ આવોને રખે અમથી તમો ડરતા ૪૮

રડી આંખો કરી રતી પૂછે છે શેઠ ધીરેથા
મુને કયા લઇ જશો ભાઈ ન ઉતર્યું દુખ શીરેથી ૪૯
હતો મુજ પાસ જે પૈસો, બધોએ કયા ગયો તેનો
નથી પતો મુને લાગ્યો જરા ઉચાટ છે તેનો ૫૦
વળી ઉચાટ છે બીજો લઇ નારી ગયો કોઇ
જતો હુ શોધવા તેને દુખે તેને રહ્યો રોઇ ૫૧
અચાનક આહી આવ્યો છુ ગતી મારી થશે કેવી
કર્યો નિશ્ચય હવે જગ્યા સ્વીકારી સ્વર્ગની લેવી ૫૨
દુખોમા દીન વીતાવ્યા ઘડીના સુખની આવી
દગો રાખી અરે મારૂ, વિધાતાએ ઘડયુ ભાવી ૫૩
તમારા ચર્ણમા મારૂ હવે માથુ પડયુ આવી
પ્રભુ બદલો બધો દેશે, ઉગારો રહેમજો લાવી ૫૪
સુણી આ શેઠની વાણી વસેલા વહાણના લોકો
વદયા વાણી વળી એવી સરસ આ જોઇને મોખો ૫૫
ધીરજ તુ ધારજે ભાઇ, નથી ધોખો અહિં કાઇ
અચાનક તુજને અર્પ્યો અમારા વહાણની માંહી ૫૬
પડયેલ તુ તો પ્રભુખોળે, હવે તુ જાણજે એવુ
સુખે તુ જીદગી જાશે દુખોનું નામ ના લેવુ ૫૭
વળીકો આવશે બદર, તહાં ઉતારશુ તુજને
પછી મન ચાય ત્યાં જાજે બધીએ છુટ છે તુજને ૫૮
વળી શાતા સુણી વાણી અરે એ શેઠને હાવે
મળીને સર્વને સ્હેનો બધી વાતો કરે ભાવે ૫૯

મહા સાગર વિષે નૌકા મજલ એ કાપતી જાતી
અનેરી શેઠના મનમા અરે આશાજ ઉભરાતી ૧૦
ઉતરશુ બંદરે જઇને પછીથી ચાલતા જઈશુ
કમાણી કંઇ કરીશુન ખરચ એ મેળવી લઇશું। ૧૧
પછીથી ગાડીએ બેસી મુસાફરી દેશમા કરશુ
વળી ગૃહ દેવીને માટે બધા તીર્થો ફરી વળશુ ૧૨
ત્રીલોકે તે ગઇ હોયે તહાથી લાવશું તાણી
નરાધમ તેહને મારી ભરાવુ હું હવે પાણી ૧૩
લઇએ સુંદરી સંગે જઇ સુબઇ તણા મહેલે
રમીશું લ્હેરમા રેને ચુમીએ ગુલચમન ગાલે ૧૪
ભુલ્યા છે ભાન એ તનનું સમજતા મહેલમાં બેઠા
અરે આ વહાણ સાગરની બધી બાબત તજી બેઠા ૧૫
કરે શેઠાણીની પાસે અરે વાતો વળી જેવી
હતી કર નેત્રને મુખની થતી ચેષ્ટા બધી તેવી ૧૬
પડયો હંટર તણો ફટકો અરે એ શેઠની પુંઠે
વિચારોના વમળ તોડી, પોકારી શેઠ તો ઉઠે ૧૭
નજરથી મહેલ નાઠો છે ગઈ શેઠાણી છે નાસી
જુવે છે શેઠ ન્યાળી તો, વિચારે છે દશા આશી ૧૮
લઇ હંટર ઉભો સામો, અરે યમદુત જેવો કો
વદયો વાણી તહા બળતો સુણો આ શેઠીઆ લોકો ૧૯
અમારૂં સ્થાન આવ્યુ ઉતારો ત્યા તમારો છે
તમોને ત્યાં લઈ જઇશું ઇરાદો એ અમારો છે ૭૦

ત્વરાથી પાછળે આવો, જરા અદેશ ન લાવો
તમારો આહીના ચાલે કદી હા, ના તણો દાવો ૭૧
સીતમ તમ પર ગુજારીશું કરીશું દીલ ધારીશું
વધુ ચકચાર જો કરશો, વગર મોતેથી મારીશું ૭૨
અમલ અહિઆ અમારો છે, અમો સરકાર પણ અહિના
અમારી આણ અહિં ફરતી અમોને કો કહે કઇના ૭૩
અમેતો ચાચીઆ લોકો અમારો લુટનો ધધો
હુતો સરદાર છું તેનો અમારો એજ છે ધધો ૭૪
તમારી પાસનો પૈસો બધો લુટી લીધો પુરો
તમોને વેચશું જ્યારે બધો શોદો થશે પુરો ૭૫
બધુએ શેઠ જ્યાં સમજ્યા થયા બેહોશ જાણીને
તહાં હંટર તણા ફટકા લગાવ્યા પીઠે તાણીને ૭૬
ઝડપથી શેઠ તો ઉઠયા ઉતરીઆ વહાણથી નીચે
થયા આગળ પુછ્યા વિના, દુખેથી દાત તો ભીચે ૭૭
જતો પાછળ ધીમે ધીમે અરે સરદાર એ શોખે
જતા આહ શેઠજી મનમા વિચારો ભાવીના ગોખે ૭૮
હતી વસ્તી ઘણી થોડી બધાએ માછી લોકોની
ઉજળી વર્ણની ત્યાતો બીજી વસ્તી ન'તી કોની ૭૯
નીકળીઆ બહાર વસ્તીની નટુશાને ઉભા રાખ્યા
આતશય સ્નેહ દાખીને કસી પાટા વળી બાધ્યા ૮૦
નટુશાને લીધા દોરી પુંઠે સરદારની જાએ
અરે કયા જાય છે દોરી નટુશાથી ન જોવાએ ૮૧

હતી નિર્જન ભૂમિ આતો નટુશા તો અનુમાને
પગે કાંટા અને કંકર ઘણુએ ચાલતા વાગે ૮૨
પડે ખાડે ચઢે ઢાળે નહિ દીશા કંઇ સુઝે
ઉઝરડા અંગમાં થાએ છતા કો ના ખબર પુછે ૮૩
નટુશા ધારતા મનમાં કળા કિસ્મત તણી કેવી
કહા મુંબઈ તણા મહેલો હવા કયા શાનની લેવી ૮૪
પતન કયા સાગરે મારૂ કહા જીવન તણી દોરી
અધુરી આપદા અહિંઆ લીધી હાથે કરી વ્હોરી ૮૫
લઈએ ચાચીઆ લોકો અરે એ શેઠને જાતા
મહા જંગલ તણા રસ્તે ઉમંગેથી અરે જાતા ૮૬
કરી છે શેઠની આંખો પ્રથમથી બંધ બાંધીને
ન રસ્તે તે જઈ જાણે કદી અનુમાન બાંધીને ૮૭
અરે તે દીનભર ચાલ્યા રવી પણ મેળ બેઠા છે
અહિંઆ શેઠના મનમા મરણુ ભય સ્હેજ પેઠા છે ૮૯
હવે જીવ્યા તણી આશા નટુશાએ વળી છોડી
પ્રભુનુ નામ ઉચ્ચારે હવે એ હાથને જોડી ૯૦
પુરો અંધકાર જ્યા જામ્યો નટુશાને ઉભો રાખ્યો
વળી તે આંખનો પાટો પછી છોડી ધીરે નાખ્યો, ૯૧
નિહાળે છે નટુશાતો મહા જંગલ દીઠુ ત્યારે
વળી અંધકાર દેખીને બહુ ગભરાય છે ત્યારે ૯૨
ઉભા છે ચાચીઆ લોકો દીઠા છે એ નટુશાએ
થયો ભયભીત ભારે એ પ્રભુ આ શુ હવે થાએ ૯૩

નટુશાને લઇ સાથે પછી જે ચાચીઆ ચાલ્યા
જઇ થોડે દુરે ઉભા, વળી છે શેઠને ઝાલ્યા ૯૪
ઉપાડી એક ત્યા શીલા, ગુફામાહી સહુ પેઠા
વળી ત્યા શેઠને પહેલા અરે આગળ કરી દીધા ૯૫
હતું ત્યા ઘોર અ ધારૂ કર્યો પ્રકાશ દીવાનો
ગુફામા ઉતર્યા સરવે, સરળ છે માર્ગ જાવાનો ૯૬
હતી સીડી ચણેલી ત્યા વળી છોબ ધ વાળીતે
નટુશા સાથ એ લોકો બધા સભાળીને ઉતરે ૯૭
ઉતરતો જેમ તે ઊંડે બધુ બીહામણુ લાગે
સરસ છે કામ શોભીતુ નટુશા જીવતો ભાગે ૯૮
ગયા ઉડે ઘણા ઉતરી તહા ચોગાનતો આવ્યું
બનાવ્યા હોલ ચોપાસે નજર જન કોઇ પણ નાખ્યું ૯૯
સુશોભીત પુષ્પની વાડી, વળી છે હોજ પાણીનો
છતા ઉચ્ચારના થાએ, અરે કો પ્રાણી વાણીનો ૧૦૦
સીટી સરદારની વાગી અરે એવે સમે ત્યા તો
અરે જન એક ત્યા આવ્યો, સુણ્યો એ સાદ છે જ્યાતો ૧૦૧
ઉભો કુર્નીશ બજાવીને હુકમ સરદારનો સુણવા
વળી સરદારને એતા ગયા કઇ વાતને કરવા ૧૦૨
કરીને વાત તે આવ્યા ગયો સરદાર એ ત્યાથી
ઉઘાડો બારણું બીજુ ગયો સરદારએ ત્યાંથી ૧૦૩
બીજા જે ચાચીઆ લોકો નીમેષે તેજ વેરાયા
હવે અહિ શેઠની ડરથી બધી ક પી રહી કાયા ૧૦૪

રહ્યો નોકર હતો પેલો લઇને શેઠને ચાલ્યો
જુદો એક હૉલ ઉઘાડી મહીંતો શેઠને ઘાલ્યો ૧૦૫
ગયા સહુ ઠામ પોતાને નટુશા કેદમાં નાખી
ન ખાવા કે પીવા કેરી કસી દરકાર તો રાખી ૧૦૬
સુખે દુખે વિતાવી છે નટુશાએ બધી રજની
બહિએ સાંભળી પેલી અટુલી એકલી સજની ૧૦૭
સવારે સૂર્ય તો ઉગ્યો અહિ પ્રકાશ પણ આવ્યો
નટુશાતે રહ્યો જોઇ નીકળવા તે નહિ ફાવ્યો ૧૦૮
ઘડી દીન એ ચઢયો જ્યારે તહા સરદાર તો આવ્યો
નીરખતા નોકરે આવી સરસ સોફો છે બીછાવ્યો ૧૦૯
અનુચર એક હુકમથી ચપળતાથી ગયો ચાલી
ઘડીમા આવીઓ પાછો, લઇ એક સુન્દરી ઝાલી ૧૧૦
અહાહા રૂપ તેનુ શું, ભભુકી તે રહ્યુ તેજે
શશીથી સુંદરી ચઢતી નીહાળી આજએ તે જે ૧૧૧
વરસ તે સોળની એતો, ખીલેલી એ કળી સમસી
રહી છે દુખમા તોએ રહી અમી ધારતો વરસી ૧૧૨
પ્રવરશા હોઠ છે રાતા ભ્રમર શું કાળું લાછન છે
ગુલાબી ગાલમા ખાડા પડયા દુખે દહ્યુ તન છે ૧૧૩
છતા સૌન્દર્યમા ખામી જરા ના આવતી જોતા
સુકાયાં નેત્ર છે કુણા, અરે બાળા તણા રોતા ૧૧૪
હતો સરદાર જ્યાં બેઠો તહાં બાલા કીધી ઉભી
હતો જમદૂત જેવો જ્યાં બીચારી બાળ ત્યા ઉભી ૧૧૫

વધારી દેહ સરદારે થયો જાડો અતિશય તે
વળી કાળો હતો એવો ખરો કાજળ તણો કટકો ૧૧૬
વસે જેમ મેઘમાં વિજળી દીસે એ સુંદરી તેવી
અસુરો હાથ આવી છે ખરે સાક્ષાત આ દેવી ૧૧૭
વદયો સરદાર ત્યા વાણી, થશો કે માહરા રાણી
મૂકીને આમળો મનનો ભરી આશા વદો વાણી ૧૧૮
સ્વીકારી લે ગણી તારો અમારો દાવ આવ્યો છે
પરણવા તાહરી સાથે તને તો આંહી લાવ્યો છુ ૧૧૯
બહીનારી તદા વાણી અતિશય ક્રોધ લાવીને
પ્રપંચી કાંઈ ના વળશે મનેતો આંહી લાવીને ૧૨૦
દુખેથી દેહ આ પાડુ છતા તારૂ નહિ ચાલે
પ્રભુ તુજ કૃત્યનો બદલો જરૂર તુને હવે આલે ૧૨૧
મુને દુખે રીબાવો છો પ્રભુએ નાશકે રાખી
અહિ એકાત ના જાણો પ્રભુ આંહી રહ્યો ઝાખી ૧૨૨
સુણી સરદાર તો બેલ્યો પ્રભુ તારો નહિ આહી
નહિં માને બલીદાને હોમાસે કુંડની માહી ૧૨૩
અમો નવરાત્રીનો ઉત્સવ જઇને મંદીરે કરશુ
તદા સોહ્જવના લોગો જઇને દેવીને દઈશુ ૧૨૪
ઉગરવુ હોય જો તારે કહ્યું તું માનજે મારૂ
નહિતો જાનથી મરતા જીવન એળે જશે તારૂ ૧૨૫
સુણી વાણી બધી એની, વિચારે સુંદરી મનમા
અહિ કોઈ નથી મારૂ મરણ છે આખરે મનમાં ૧૨૬

કપટ જોઈ કરી તેમા ફળે જો કામ ત્યા મારૂ
નહિતો હાથથી મરવું ખરૂ છે વૃત્ત એ મારૂ ૧૨૭
વિચારીને વદી વાણી સુણો સરદાર ઓ શાણા
અતિ આગ્રહ તમારો છે સ્વીકારૂ હુ તમો શાણા ૧૨૮
મુને ત્રણ માસનુ વૃત્ત છે પછી તમ સાથ હું પરણુ
પુરી આશક તમો પર છુ તમારા ગુણ શા વરણુ ૧૨૯
બધી દો કુચીઓ સોપી છુટી મૂકો મને આહા
ખુસીથી ખાઇને તત્પર થવુ ત્રણ માસની માહી ૧૩૦
કુલ્યો સરદાર વાણીથી ભુલ્યો તે ભાન વાણીથી
હતો જે વજથી ભુંડા વધુ પીગળ્યો એ પાણીથી ૧૩૧
દીધી કુચીઓ બધી સોપી છુટીએ સુદરી મૂકી
બતાવ્યા છે છુપા રસ્તા વળી મીલકત બધી સુપી ૧૩૨
હવે આ સુદરી ખાતી છુપીએ બાતમી રાખે
છટકવા ખોળતી બારી ઘણી હીમત હજુ દાખે ૧૩૩
છતા ના લાગતો ફાવે કદાપી તેહ પકડાયે
અરે એ બીકથી પાછી ચઢીને તે પડી જાએ ૧૩૪
રહ્યા ત્રણ માસમા થોડા દીનો બાકી વળી આડા
હવે મરવા તણી આશા ધરી રહી શોકથી બાળા ૧૩૫
નીરાશાથી હની બેઠી અરે એક દીન તે બાળા
નદુશાહ એ કરી શાને બોલાવી પાસ તે બાળા ૧૩૬
તહા બાળા ગઈ પાસે ઉરાડી ઓરડી દીધી
પૂછીને વાત પ્રેમેથી બધી ઓળખ કરી લીધી ૧૩૭

નટુશા બહાર આવીને સજી સાડી લીધી અંગે
સજાવ્યાં વસ્ત્ર પોતાનાં અરે એ સુંદરી અંગે ૧૩૮

હતી સરદારની આજે પરણવાની અરે અવધી
ઉમંગે તેહ આવ્યો છે મલાજે સુંદરી બેઠી ૧૩૯

ઝીણા સ્વરથી વળી બોલી, નટુશા સુંદરી રૂપે
પુરૂં વ્રત આજ કરવુ છે, ભરો કાષ્ટો પુરાં કુંડે ૧૪૦

કહ્યુ તે સર્વ કીધુ છે મહી એ સુંદરી હોમે
અહિં સરદાર તો ઝુરે મદન વ્યાપ્યો પુરો રોમે ૧૪૧

વિરહના તાનમા ગાતો, મને તો મોહના માતો
સુણો વાચક તમે મારા હતા એ શુ હવે ગાતો ૧૪૨

સરદાર— —ગાયન—

વ્હાલા વહેલા આવોરે, દયા દીલમા લાવોરે—
કાપ પડયો કાળજે હોજી.

નયન કટારી મારારે કર્યો મુને આજારારે,
કાપ પડયો કાળજે હોજી

—સાખી—

સજ્જનનો એ ધર્મ છે, દે યાચકને દાન,
કાયા કરે અર્પણ મને, થાશે તુજ કલ્યાણ

ડંકો મૃત્યુનો વાગેરે, સરાપ મારો લાગેરે,
ચીર્યું તેં મારૂ ચીતડુ હોજી.

ઝુરી ઝુરી હુ મરતારે, મદન તાપથી બળતોરે,
ચીર્યું ત મારૂ ચીતડુ હોજી

—સાખી—

પ્યારી પીગળા માહારી, હું તારો હયપાળ,

સહદેવ તો હું બન્યો, સાવળીંગા તું નાર.
લયલા—કહ્યું મુજ માનોરે, મજનુ બન્યો દીવાનોરે
કાપ પડયો કાળજે હોજી.
ફરહાદ ગુરૂ હું તારોરે, શીરીન બની ઉગારોરે,
—સાખી— કાપ પડયો કાળજે હોજી
રંભા કહું કે ઉર્વશી, મુખ પૂર્ણીમા ચંદ્ર,
તેનું રૂપ છે માહરૂ, સ્વર્ગ તણો હું ઈંદ્ર
ગુલે બકાવલી મારીરે, ટળવળાવો ન બાલીરે,
કાપ પડયો કાળજે હોજી
ભેટો ભાવથી વ્હાલીરે, પાઓ પ્રેમની પ્યાલીરે,
કાપ પડયો કાળજે હોજી.

પુરૂ ગાયન થયુ તેનુ પણ પણ હોમ પુરો છે
પુરો પ્રજળ્યો હવે અગ્ની તહીં સરદાર બોલાવ્યો ૧૪૩
પ્રથમ ગુન્હ કરી તેની નટુશા સુંદરી વેશે
કહે સરદારને હાવે કરૂ પ્રદક્ષણા ભાવે ૧૪૪
કહીને પાછળે ફરતા કટી સરદારની ઝાલી
ઉપાડી કુંડમાં નાખ્યો લીધો હુતાસને આલી ૧૪૫
વહીમા ખાખતો કીધો નટુશા સાચવી ઉભો
બધા ઉચ્ચાટને ત્યાગી નટુશા નિભંયે ઉભો ૧૪૬
પ્રીય પાઠકો હાવે અહિ આરામ તો લ્યોને
કહીશું ભાગ છઠ્ઠામાં, અહિં આરામ તો લ્યોને ૧૪૭
કહે કઠવાલ કર એવું, અધુરી જે રહી આંહી
અતિ રસ પૂર્ણ છઠ્ઠામાં, કહીશું તે વળી ત્યાહી ૧૪૮

મુંબાઈની શેઠાણી,–વરઘેલી વીણા.

સોળવરસની સ્ત્રી,–ડાહ્યો કે દીવાનો.

મળવાનાં મુખ્ય ઠેકાણાં.

વસનજી પરમાનંદ ચાહવાલા ઠે કાલબાદેવી રોડ, મુ, મુંબાઈ
હરીલાલ પ્રાણલાલની કંપની ઠે, પોલીસલાઈન સામે સુરત,
મણીલાલ શીવલાલ ઠક્કર ઠે. ટાવર રોડ, મુ વડોદરા,
લલુભાઈ અમુલખદાસ બુકસેલર, ઠે, સુંદર બજાર મુ, ડાકોર,
મણીલાલ મોહનલાલ માતરીઆ ઠે સાહિત્યમંદીર મુ નડીઆદ
સાકરલાલ બુલાખીદાસ બુકસેલર ઠે રીચીરોડ મુ અમદાવાદ
મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે, ઠે ત્રણ દરવાજા મુ અમદાવાદ
વીશ્વનાથ નથુરામ પંડયા, ઠે, ત્રણશેરી મુ વઢવાણ સીટી
બુકસેલર ઓધવજી વીસરામ, ઠે ન્યુમેરીઅર રોડ વેજીટેબલ માર્કીટ, મુ કરાંચી

વિગેરે દરેક શહેરોમા મળી શકશે.

શ્રી લક્ષ્મીવિજય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ (બાન્ચ) રતનપોળમાં
દેસાઇ રામચંદ છગનલાલે છાપી—અમદાવાદ.

વીણા તણા વાજીત્રમાં, _ગુલતાન થઈ વિણા ખરે !
આવી તહીં તંદ્રા મહીં, નીજ નાથના દર્શન કરે

વેપારી ભાવનુ પ્રાઈવેટ પ્રાઈસ લીસ્ટ તુરત મગાવો

વાચો વરઘેડી વી

આ ટાર્ટન મોહન પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ (નં. ૨૯, પાંજરાપોળ ગાર્ડન હૉલ રે
મુંબઈ-૨) માં ગુણવંતલાલ કેશવલાલ ત્રિવેદીએ છાપ્યું